

NAVOIY VILOYATI STATISTIKA BOSHQARMASI

NAVOIY VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI

**2024- yil yanvar-sentabr
oylari uchun dastlabki
ma'lumot**

***Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi:
Tel.: (99879) 223-50-43***

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Navoiy viloyatida olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatimizda bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2024- yil yanvar-sentabr oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 1 187,9 mln. AQSH dollariga etdi va 2023- yilning mos davriga nisbatan 115,4 % ni tashkil etdi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-sentabr 2024 y., mln. AQSH dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2024- y.: **1 187,9** +15,4 %

(2023- y.: 1 029,8)

Saldo

2024- y.: **481,1** (2023- y.: - 31,6)

Eksport

2024- y.: **834,5** +67,2 %

(2023- y.: 499,1)

TSA'dagi ulushi, % da

Import

2024- y.: **353,4** -33,4 %

(2023- y.: 530,7)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarining tashqi savdo statistikasida O'zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O'zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo'shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobi tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 834,5 mln. AQSH dollariga (2023- yilning yanvar-sentabr oylariga nisbatan 167,2 % ni tashkil etdi) va import hajmi 353,4 mln. AQSH dollariga (66,6 % ni tashkil etdi) yetdi. Hisobot davrida 481,1 mln. AQSH dollari qiymatida musbat tashqi savdo balansi qayd etildi.

NAVOIY VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR (2024- yil yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Fransiya TSA – 577,1 Eksport: 575,3 Import: 1,8 48,6 %	Rossiya TSA – 139,6 Eksport: 65,2 Import: 74,4 11,7 %	XXR TSA – 122,2 Eksport: 4,1 Import: 118,1 10,3 %	Qozog'iston TSA – 56,6 Eksport: 22,3 Import: 34,3 4,8 %	Hindiston TSA – 50,3 Eksport: 45,9 Import: 4,4 4,2 %
Turkiya TSA – 46,5 Eksport: 25,6 Import: 20,9 3,9 %	Daniya TSA – 22,4 Eksport: 21,1 Import: 1,3 1,9 %	Yaponiya TSA – 19,4 Eksport: - Import: 19,4 1,6 %	Afg'oniston TSA – 18,4 Eksport: 18,3 Import: 0,1 1,5 %	Germaniya TSA – 17,5 Eksport: 0,3 Import: 17,2 1,5 %

Navoiy viloyati jahonning 71 mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Fransiya (48,6 %), Rossiyada (11,7 %), XXRda (10,3 %), Qozog'istonda (4,8 %) va Hindistonda (4,2 %) qayd etilgan.

NAVOIY VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

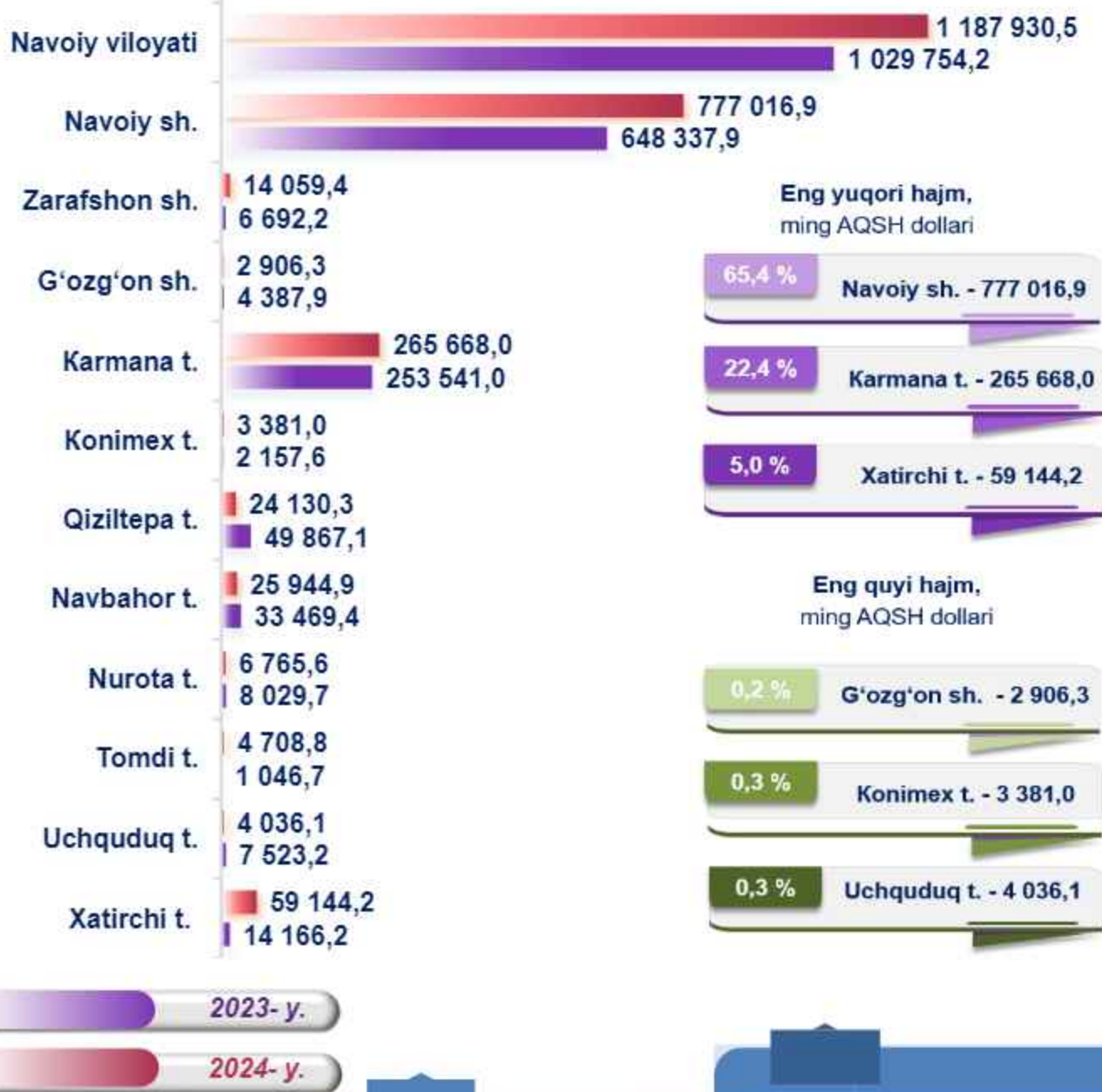
Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
Fransiya	62,2	307,2	577,1
 Eksport	60,4	302,5	575,3
Import	1,8	4,7	1,8
Rossiya	200,4	166,6	139,6
 Eksport	61,5	44,6	65,2
Import	138,9	122,0	74,4
XXR	176,1	151,8	122,2
 Eksport	47,1	14,5	4,1
Import	129,0	137,3	118,1
Qozog'iston	69,8	52,3	56,6
 Eksport	17,2	14,4	22,3
Import	52,6	37,9	34,3
Hindiston	14,7	48,3	50,3
 Eksport	-	40,2	45,9
Import	14,7	8,1	4,4
Turkiya	55,3	46,3	46,5
 Eksport	34,0	23,9	25,6
Import	21,3	22,4	20,9
Daniya	-	10,2	22,4
 Eksport	-	9,2	21,1
Import	-	1,0	1,3
Yaponiya	4,2	42,3	19,4
 Eksport	-	-	-
Import	4,2	42,3	19,4
Afg'oniston	8,3	16,5	18,4
 Eksport	8,3	16,5	18,3
Import	-	-	0,1
Germaniya	13,5	20,9	17,5
 Eksport	-	-	0,3
Import	13,5	20,9	17,2

Davlatlar		2022- y.	2023- y.	2024- y.
AQSH		2,4	1,9	14,0
	<i>Eksport</i>	0,4	0,1	5,9
	<i>Import</i>	2,0	1,8	8,1
Qirg'iz Respublikasi		20,7	12,3	11,9
	<i>Eksport</i>	18,6	9,7	11,1
	<i>Import</i>	2,1	2,6	0,8
Eron		10,3	6,6	9,9
	<i>Eksport</i>	2,9	2,2	5,5
	<i>Import</i>	7,4	4,4	4,4
Litva		15,1	21,2	8,5
	<i>Eksport</i>	9,8	7,3	6,1
	<i>Import</i>	5,3	13,9	2,4
Turkmaniston		24,0	2,8	8,2
	<i>Eksport</i>	22,8	1,9	6,3
	<i>Import</i>	1,2	0,9	1,9
Buyuk Britaniya		0,2	8,8	7,0
	<i>Eksport</i>	-	-	0,5
	<i>Import</i>	0,2	8,8	6,5
Koreya Respublikasi		17,1	16,5	6,7
	<i>Eksport</i>	-	0,1	-
	<i>Import</i>	17,1	16,4	6,7
Tojikiston		5,0	3,9	5,4
	<i>Eksport</i>	5,0	3,8	5,1
	<i>Import</i>	-	0,1	0,3
Italiya		1,8	2,9	5,1
	<i>Eksport</i>	0,1	1,8	-
	<i>Import</i>	1,7	1,1	5,1
Chexiya		1,5	4,9	3,8
	<i>Eksport</i>	-	-	-
	<i>Import</i>	1,5	4,9	3,8

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH doll.)*

Viloyat tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Navoiy shahri 65,4 % ulush bilan 777 016,9 ming AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa G'ozg'on shahri 0,2 % ulush bilan 2 906,3 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

NAVOIY VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi)

2024- yil yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 19,4 % ni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 95,0 % ni tashkil etdi.

Boshqa xorijiy davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi 2024- yilning yanvar-sentabr oylarida 2023- yilning mos davriga nisbatan 21,7 % ga ko'paydi va jami tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 80,6 % ni tashkil etdi.

Navoiy viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2024- yil yanvar-sentabr holatiga ko'ra, 231,0 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport 117,6 mln. AQSH dollariga yetgan bo'lsa, import 113,4 mln. AQSH dollari qiymatida qayd etildi.

NAVOIY VILOYATINING MDH MAMLAKATLARI BILAN UMUMIY TASHQI SAVDO AYLANMASIDAGI ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

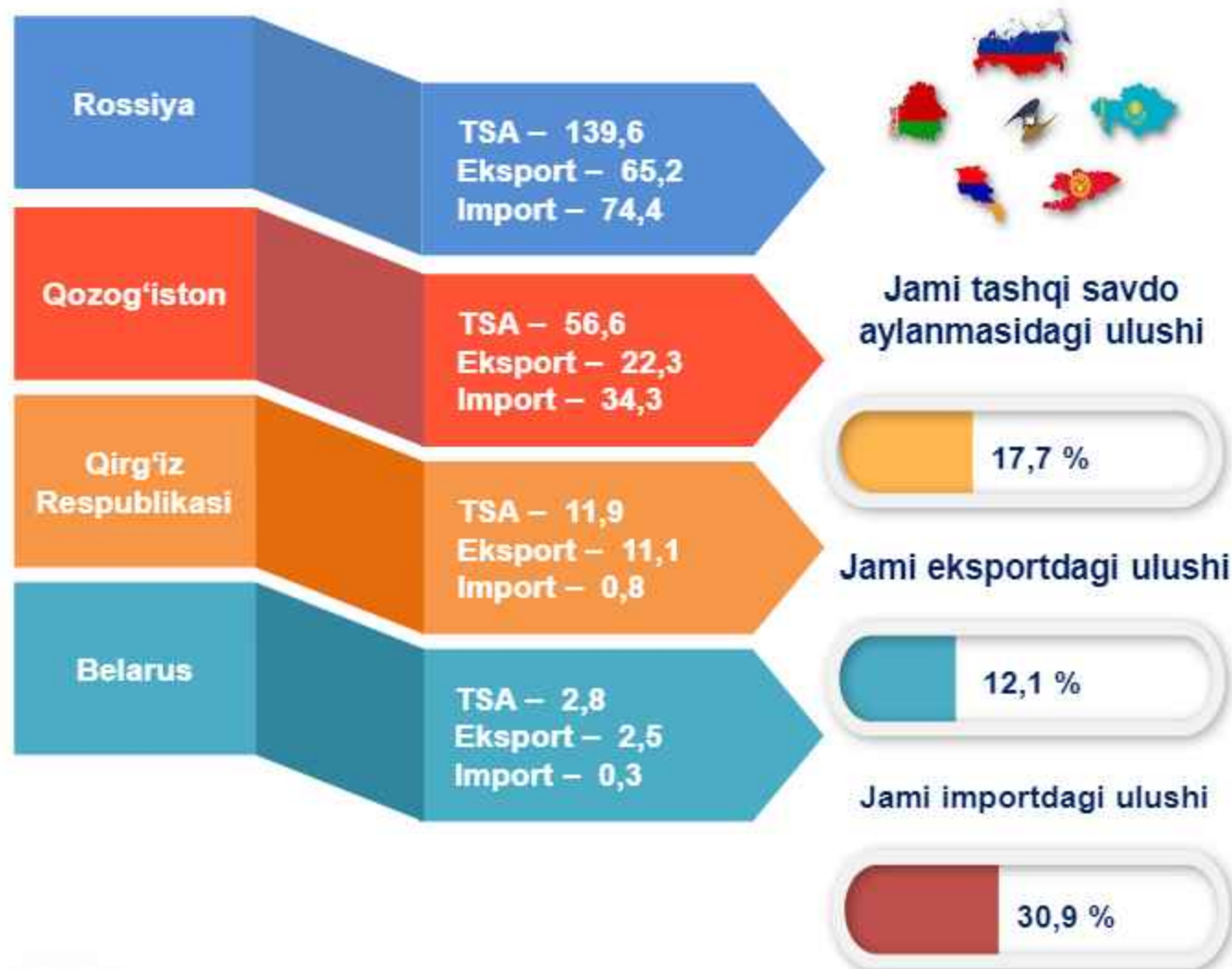
Rossiya – 11,7		Qozog'iston – 4,8	
Qirg'iz Respublikasi – 1,0		Turkmaniston – 0,7	
Tojikiston – 0,4		Belarus – 0,2	
Ukraina – 0,2		Armaniston – 0,2	

Navoiy viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi eng yuqori hajmlari Rossiya (11,7 %), Qozog'iston (4,8 %) hamda Qirg'iz Respublikasi (1,0 %) davlatlari bilan qayd etildi.

NAVOIY VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

 Navoiy viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi 210,9 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport hajmi 101,0 mln. AQSH dollari, import hajmi esa 109,9 mln. AQSH dollariga yetdi.

Shuni takidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Rossiya, Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi va Belarus) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

NAVOIY VILOYATINING EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr)

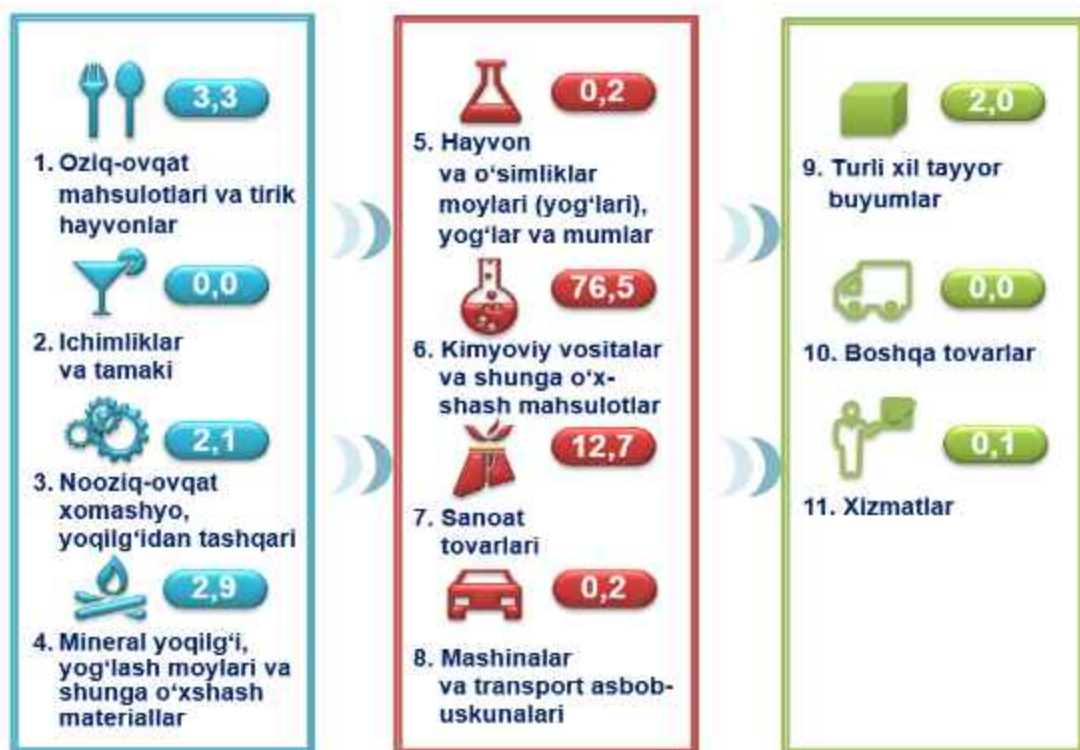

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida, eksportyorlar tomonidan 834,5 mln. AQSH dollari qiymatidagi (2023- yilning mos davriga nisbatan 67,2 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI

(2024- yil yanvar-sentabr ulushi % da)

Navoiy viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

NAVOIY VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-sentabr, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami eksport	499,1	834,5	114,3	167,2	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	23,3	27,9	177,3	119,7	4,7	3,3
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	21,6	17,7	63,0	82,3	4,3	2,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	16,1	23,8	2,7 m.	148,0	3,2	2,9
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,7	1,4	2,1 m.	195,1	0,1	0,2
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	352,8	638,1	127,2	180,9	70,7	76,5
Sanoat tovarlari	67,4	106,4	75,6	158,0	13,5	12,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	4,5	1,7	33,7 m.	38,6	0,9	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	11,8	16,6	81,9	141,2	2,4	2,0
Xizmatlar	0,9	0,9	46,2	94,3	0,2	0,1

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,9 % ni tashkil etib, ular asosan katta ulush kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (76,5 %), sanoat tovarlari (12,7 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (3,3 %) hissasiga tog'ri kelmoqda.

NAVOIY VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI
(2024- yil yanvar-sentabr)

 XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	27 907,7	119,7
Sabzavotlar va mevalar	12 023,7	155,7
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	14 097,5	91,3
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	1 774,4	-
Tirik hayvonlar	12,1	-
Ichimliklar va tamaki	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	17 763,8	82,3
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	4 425,5	2,3 m.
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	5 966,8	2,8 m.
Moy olinadigan urug'lar va moy olinadigan mevalar	292,2	23,7 m.
Metall rudalari va metall parchalari	7 079,3	40,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	23 788,8	148,0
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	23 788,8	148,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1 376,7	195,1
O'simlik moylari va yog'lari, xom, tozalangan yoki fraksiyalangan	1 376,7	195,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	638 086,9	180,9
Noorganik kimyo moddalari	622 118,8	181,1
Birlamchi shakldagi plastmassalar	11,9	152,9
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	8 494,5	144,0
O'g'itlar	6 338,4	30,6 m.
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	85,7	2,3 m.
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; hojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	27,3	1,0
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	1 010,3	2,1 m.

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2023-yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari	106 387,2	158,0
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	59 211,4	136,0
Rangli metallar	19 017,1	2,0 m.
Cho'yan va po'lat	183,8	156,9
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	27 530,4	199,7
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	350,6	139,8
Teri, teridan tayyorlangan buyumlar, mo'yna	2,0	10,8
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	91,9	1 458,1 m.
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	1 750,0	38,6
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	645,0	2,6 m.
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	162,3	4,5
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblari va ularning elektr qismlari	785,8	118,5
Avtomobillar (havo yostiqlaridagi transport vositalari ham)	150,4	211,8 m.
Metallarni qayta ishlash mashinalari	6,5	-
Turli xil tayyor buyumlar	16 582,4	141,2
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	14 808,5	135,7
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 077,8	156,5
Poyabzal	422,1	70,7 m.
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	269,6	2,1 m.
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	0,3	2,1
Blokli binolar, kanalizatsiya-suv quvurlari, isitish va yoritish uskunolari uchun armatura va mahkamlagichlar	4,1	-
Xizmatlar	879,9	94,3
Moliyaviy xizmatlar	527,2	106,7
Transport xizmatlari	227,3	143,7
Safarlar	125,4	44,6

Navoiy tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda-tovarlar kelib chiqqan mamlakat, agar kelib chiqqan mamlakat noaniq bo'lsa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida MDH mamlakatlariga 117,6 mln. AQSH dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportning 14,1 % ini tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi)

2024- yil yanvar-sentabr oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Fransiya, Rossiya, Hindiston, Turkiya, Qozog'iston, Daniya va Afg'oniston kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi 92,7 % ni tashkil etdi.

NAVOIY VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, % da)

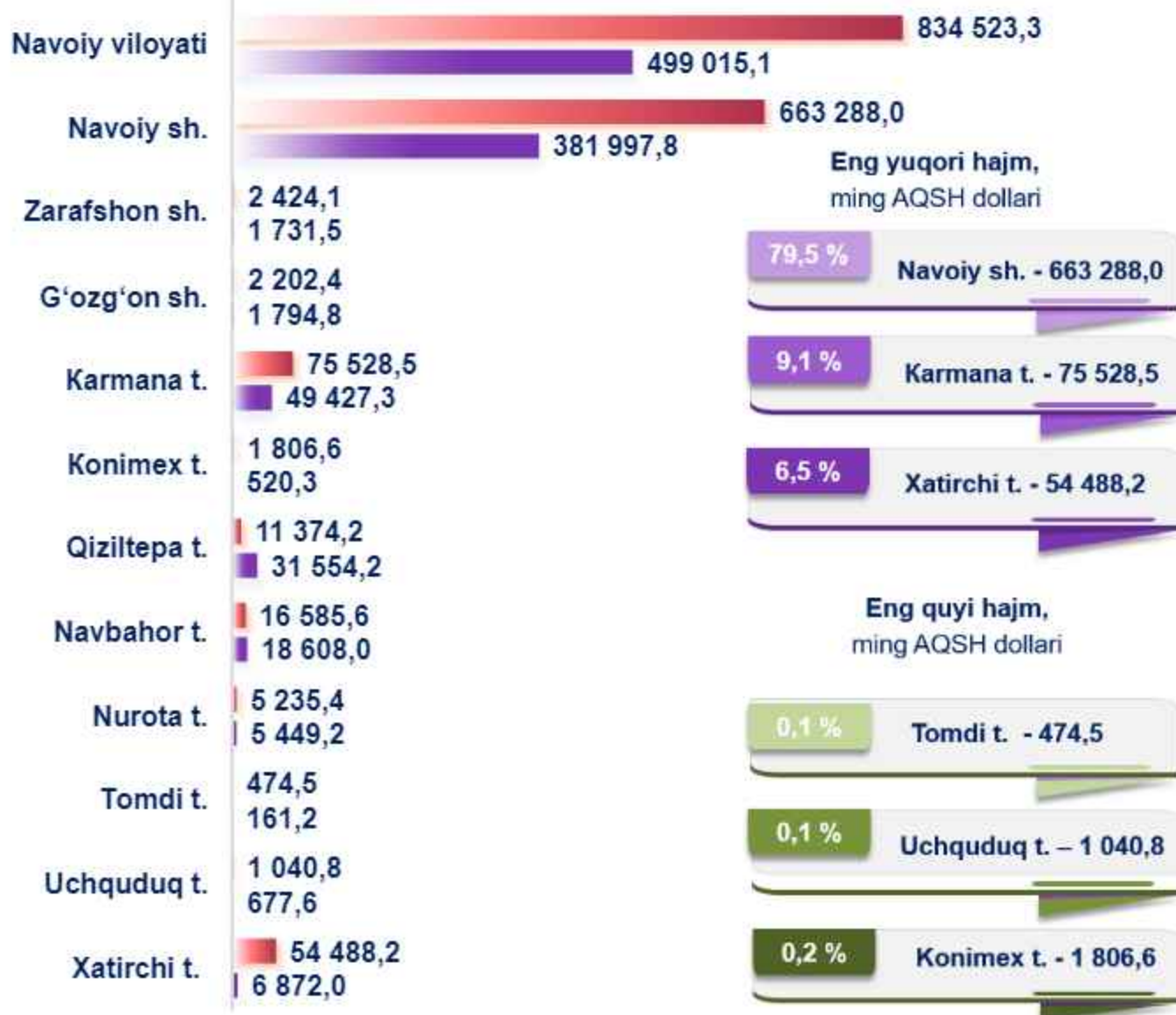
NAVOIY VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-sentabr)

Davlatlar	Ming AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da	Egallab turgan o'mi
	2023 y.	2024 y.		
Fransiya	302 548,8	575 331,0	190,2	1
Rossiya Federatsiyasi	44 640,6	65 161,8	146,0	2
Hindiston	40 228,8	45 896,6	114,1	3
Turkiya	23 925,0	25 558,8	106,8	4
Qozog'iston	14 415,4	22 270,2	154,5	5
Daniya	9 155,3	21 089,3	2,3 m.	6
Afg'oniston	16 493,1	18 314,7	111,0	7
Qirg'iziston	9 681,6	11 129,2	115,0	8
Turkmaniston	1 903,4	6 310,1	3,3 m.	9
Litva	7 304,1	6 088,7	83,4	10
AQSH	64,2	5 907,1	92,0 m.	11
Eron Islom Respublikasi	2 173,2	5 493,4	2,5 m.	12
Tojikiston	3 784,4	5 065,8	133,9	13
Xitoy	14 496,7	4 133,6	28,5	14
Ukraina	380,6	2 588,3	6,8 m.	15
Pokiston	461,2	2 503,1	5,4 m.	16
Belarus	3 093,3	2 464,4	79,7	17
Ozarbajjon	836,2	1 600,3	191,4	18
Misr	0,2	1 255,2	6276,1 m.	19
Braziliya	0,0	1 045,6	0,0	20

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH doll.)*

2023- y.

2024- y.

Viloyatning eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Navoiy shahri 79,5 % bilan 663 288,0 ming AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Tomdi tumani 0,1 % bilan 474,5 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2024- yil yanvar-sentabr oylarida 15 575,4 tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatkich 2023- yilning mos davriga nisbatan 136,2 % ni tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog'iston (59,6 %), Afg'oniston (13,1 %) hamda Xitoy Xalq Respublikasi (10,7 %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

2024- yil yanvar-sentabr oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 10 267,2 ming AQSH dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko'rsatkich 2023- yilning mos davriga nisbatan 135,0 % ni tashkil qildi va jami eksportdagi ulushi 1,2 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, o'zgarish sur'atlari, qiymatga nisbatan)

Pomidor 716,7 ming AQSH dollari 859,2 tonna 84,4 % ↓	Piyoz 809,9 ming AQSH dollari 5 127,6 tonna 3,0 m. ↑	Uzum 1 606,6 ming AQSH dollari 1 551,8 tonna 79,3 % ↓	Yong'oklar 356,3 ming AQSH dollari 329,5 tonna 17,1 % ↓
Karam 138,7 ming AQSH dollari 363,9 tonna 91,8 % ↓	Bodring 57,6 ming AQSH dollari 75,6 tonna 71,3 % ↓	Sitrus mevalar 36,8 ming AQSH dollari 26,1 tonna 138,0 % ↑	Loviya 2 334,5 ming AQSH dollari 436,4 tonna 3,2 m. ↑

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (2024- yil yanvar-sentabr)

Davlatlar	Tonna	Ming AQSH dollari	Ulushi, % da *
 Qozog'iston	12 963,9	6 120,1	59,6
 Afg'oniston	286,5	1 346,9	13,1
 Xitoy Xalq Respublikasi	851,5	1 094,3	10,7
 Pokiston	149,9	987,6	9,6
 Turkmaniston	187,3	156,9	1,5
 Rossiya Federatsiyasi	156,0	113,1	1,1
 Litva	274,5	78,9	0,8
 Germaniya	136,9	65,6	0,6
 Latviya	231,5	59,0	0,6
 Boshqa davlatlar	337,4	244,8	2,4

* qiymat ifodasidan

2024- yil yanvar-sentabr oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Qozog'istonga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining 59,6 % ini), bu esa Afg'oniston eksport hajmiga nisbatan 4,5 barobarga ko'p.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So'nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo'shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan viloyat uchun muhim soha bo'lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo'shilishini ta'minlaydi.

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishini bevosita paxta xomashyosini o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

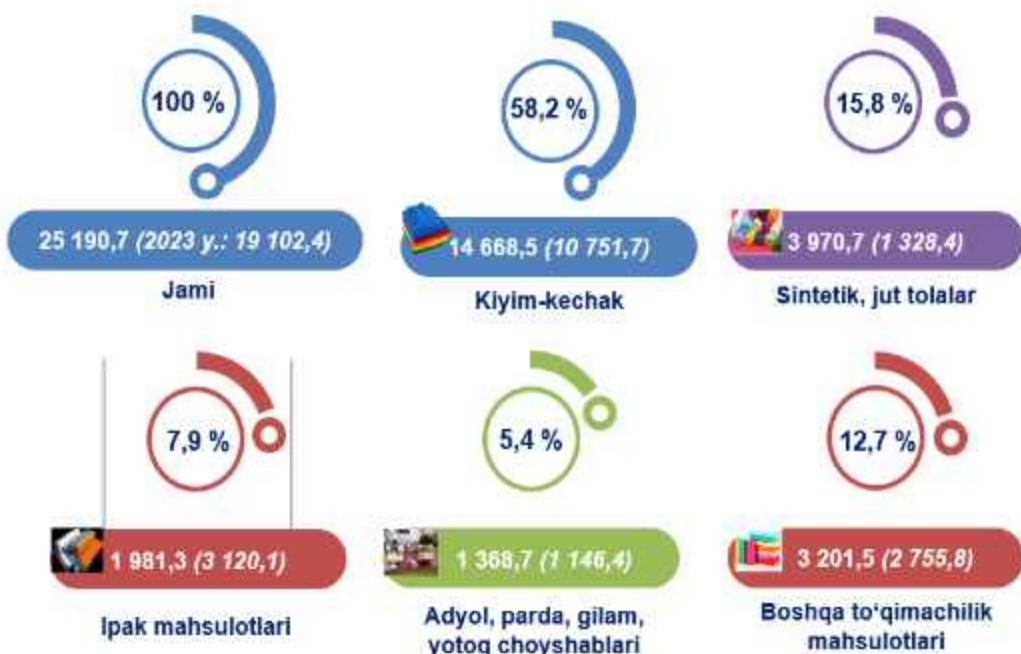
Xususan, 2024- yil yanvar-sentabr oylari yakuni bo'yicha 25 190,7 ming AQSH dollarilik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 3,0 % ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan 31,9 % ga ko'paydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida kiyim-kechak (58,2 %), sintetik, jut tolalar (15,8 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 13 ta davlatiga eksport qilindi.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH dollari)

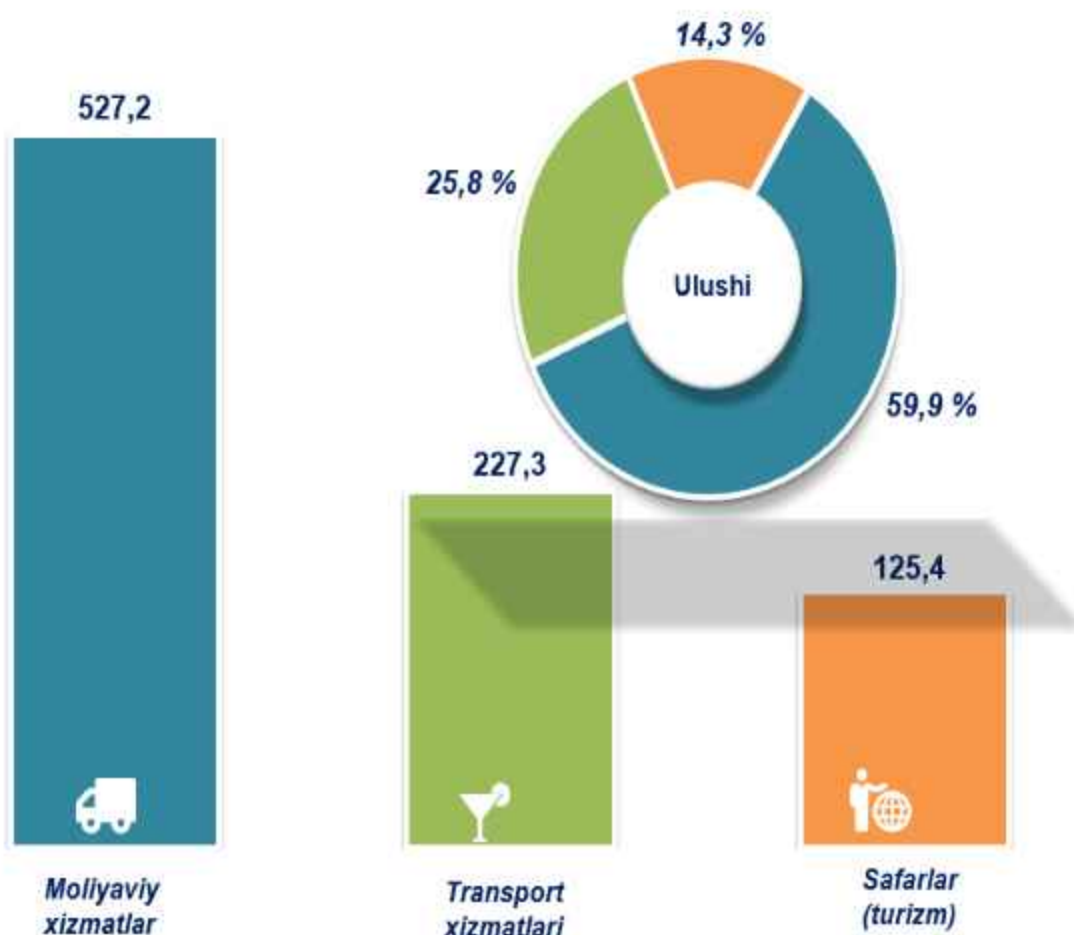

Yangi ishlab chiqarish texnologiyalari va zamonaviy uskunalardan keng foydalanish, sohada sifat menejmenti tizimining joriy etilishi natijasida mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bu, o'z navbatida, tayyor mahsulotlarga jahon bozorlarida o'z o'rnini topish imkonini beradi.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH doll.)

Xizmatlar eksporti hajmi 879,9 ming AQSH dollarini yoki jami eksport hajmining 0,1 % ini tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 94,3 % ni tashkil etdi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi moliyaviy xizmatlar (59,9 %), transport xizmatlari (25,8 %) va safarlar turizm xizmatlari (14,3 %) hissasiga to'g'ri kelgan.

NAVOIY VILOYATINING IMPORTI

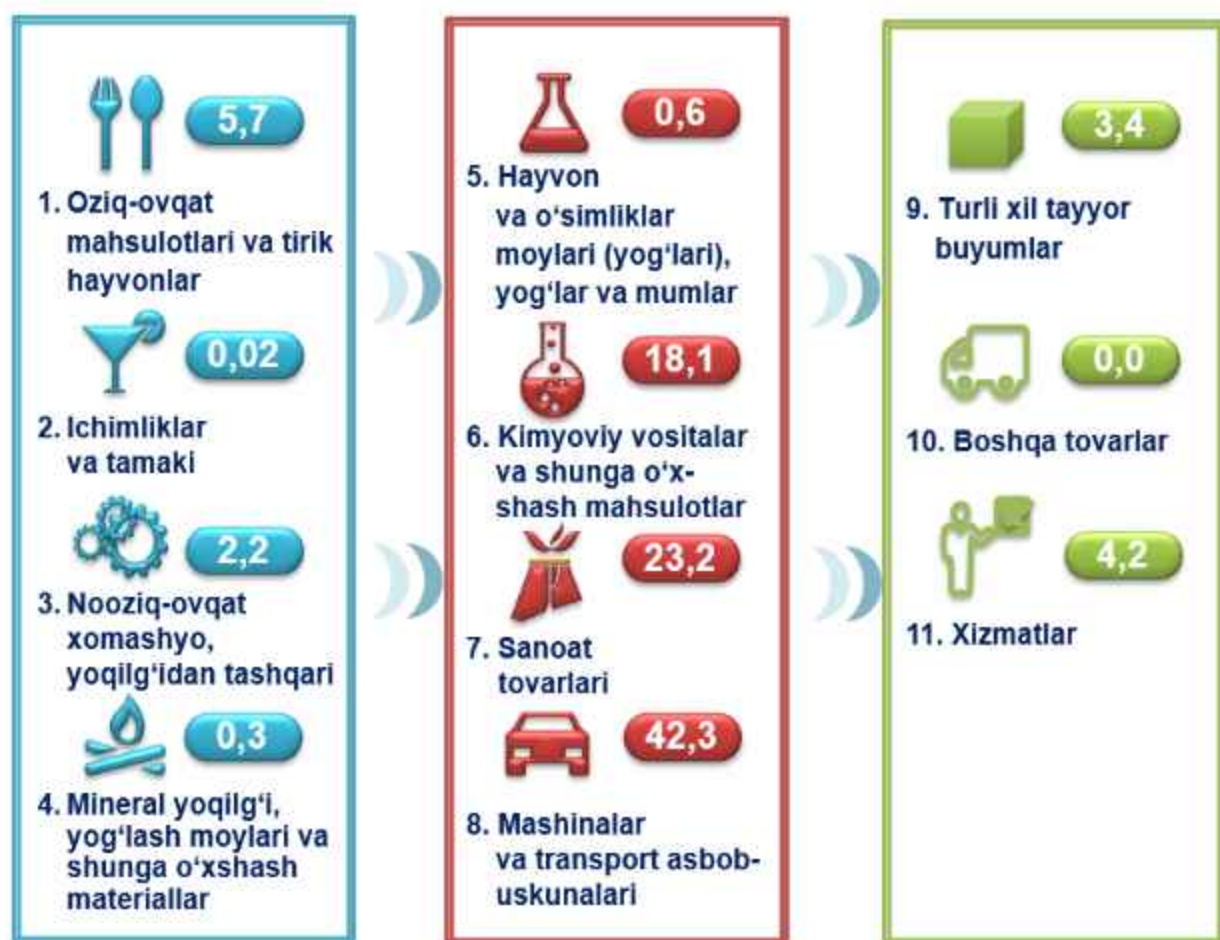

2024- yilning yanvar-sentabr oylarida import hajmi 353,4 mln. AQSH dollarini va 2023- yilning mos davriga nisbatan 66,6 % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunolari (42,3 %), sanoat tovarlari (23,2 %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (18,1 %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI

(2024- yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2024- yilning yanvar-sentabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi 338,5 mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 14,9 mln. AQSH dollariga etdi.

NAVOIY VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI

(yanvar-sentabr, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan. % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Jami import	530,7	353,4	117,0	66,6	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	22,7	20,3	2,1 m.	89,1	4,3	5,7
Ichimliklar va tamaki	-	0,1	-	-	-	0,02
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	10,7	7,7	100,6	71,8	2,0	2,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1,9	1,0	19,9	52,7	0,4	0,3
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	4,4	2,2	3,1 m.	50,9	0,8	0,6
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	65,9	63,9	84,2	97,1	12,4	18,1
Sanoat tovarlari	145,2	81,8	103,9	56,3	27,4	23,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	244,7	149,7	151,5	61,2	46,1	42,3
Turli xil tayyor buyumlar	19,0	11,8	59,6	62,2	3,6	3,4
Xizmatlar	16,2	14,9	169,1	92,0	3,0	4,2

XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR IMPORTI TARKIBI (2024- yil yanvar-sentabr)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	20 266,1	89,1
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	16 092,9	83,7
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	445,6	105,5
Sabzavotlar va mevalar	2 140,7	3,1 m.
Hayvonlar uchun oзуqalar (sentabr dala nimag donlardan tashqari)	648,5	134,4
Tirik hayvonlar	673,6	43,8
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	264,8	70,4
Ichimliklar va tamaki	76,9	-
Ichimliklar	76,9	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7 678,3	71,8
Probka va yog'och-taxtalar	1 628,4	108,0
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	751,7	63,4
Yog'li urug'lar va yog'li mevalar	693,0	2,3 m.
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	4 346,6	58,1
Tabiiy kauchuk	17,6	38,7
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	194,1	68,3 m.
Metall rudalari va metall parchalari	46,9	27,2
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	997,1	52,7
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	667,0	36,1
Ko'mir, koks va briketlar	330,1	7,4 m.
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	2 231,1	50,9
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	2 188,5	50,2
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan mumlar	42,6	166,7
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	63 936,5	97,1
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	2 260,0	115,2
Birlamchi shakldagi plastmassalar	23 009,5	82,4
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	21 628,3	142,8
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; hojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	316,4	12,9
Noorganik kimyo moddalari	8 601,2	103,5
Organik kimyo moddalari	2 705,1	82,6
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	4 640,6	75,9
O'g'itlar	4,2	4,0
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	771,2	136,8

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2023- yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari	81 841,7	56,3
Cho'yan va po'lat	6 667,2	75,9
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	8 872,1	138,3
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	5 823,9	2,6 m.
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	3 081,6	4,9
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	277,2	58,4
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 688,5	110,7
Rangli metallar	55 390,6	87,9
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	40,4	8,5
Teri, teridan tayyorlangan buyumlar, mo'yna	0,2	-
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	149 660,2	61,2
Avtomobillar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	6 984,9	13,4
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	59 295,0	62,6
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va ularning detallari	23 987,8	76,8
Elektr mashinalari, apparatlari va jihozlari va ularning elektr qismlari	21 866,1	131,0
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	25 934,2	169,7
Elektr aloqasi, ovozni yozish va ovozni eshittirish apparaturalari va uskunolari	5 939,5	116,2
Kanselyariya mashinalari va ma'lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	479,8	26,6
Metallarni qayta ishlash mashinalari	5 165,7	106,3
Boshqa transport uskunolari	7,2	-
Turli xil tayyor buyumlar	11 847,8	62,2
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	7 366,4	102,8
Boshqa joyda tasniflanmagan har xil tayyor buyumlar	3 018,3	54,5
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunolari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	1 212,3	19,8
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	144,7	71,1
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	63,2	19,2 m.
Poyabzal	30,7	13,7 m.
Yo'l anjomlari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	8,6	112,6
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, soatlar	3,6	3,7 m.
Xizmatlar	14 871,3	92,0
Transport xizmatlari	8 660,6	94,9
Safarlar (turizm xizmatlari)	41,4	172,8
Boshqa xizmatlar	6 169,3	87,9

Tashqi savdo statistikasini yuritish metodologiyasiga ko'ra, tashqi savdo statistikasiga tranzit tovarlar, mamlakatga vaqtincha olib kirilgan yoki undan vaqtincha olib chiqilayotgan tovarlar kiritilmasligi nazarda tutilgan.

2024- yil yanvar-sentabr oylari natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi 32,1 % ni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 69,0 % ni tashkil etdi.

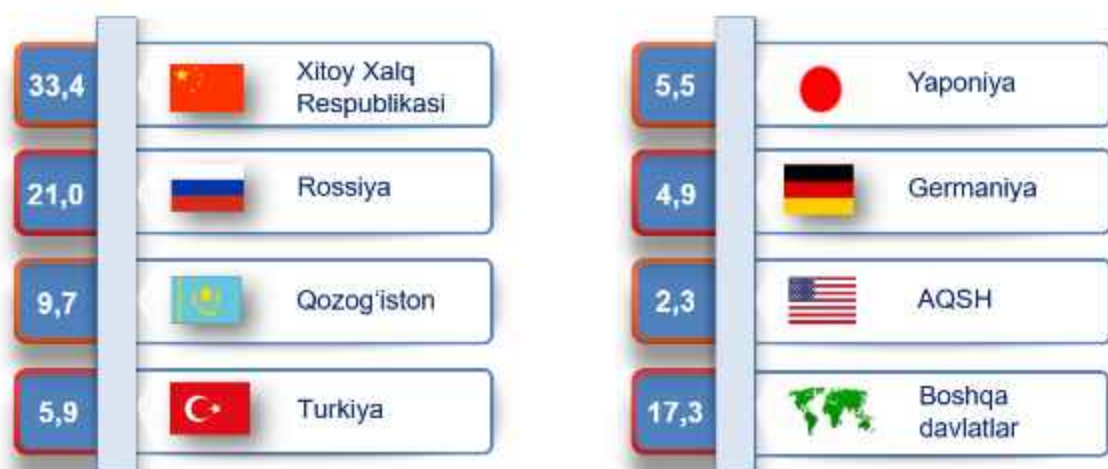
MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi)

2024- yil yanvar-sentabr oylarida Navoiy viloyati 57 ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya, Qozog'iston, Turkiya, Yaponiya, Germaniya va AQSH) jami importning 82,7 % ini tashkil qiladi, bu 292,4 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

NAVOIY VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2024- yil yanvar-sentabr, % da)

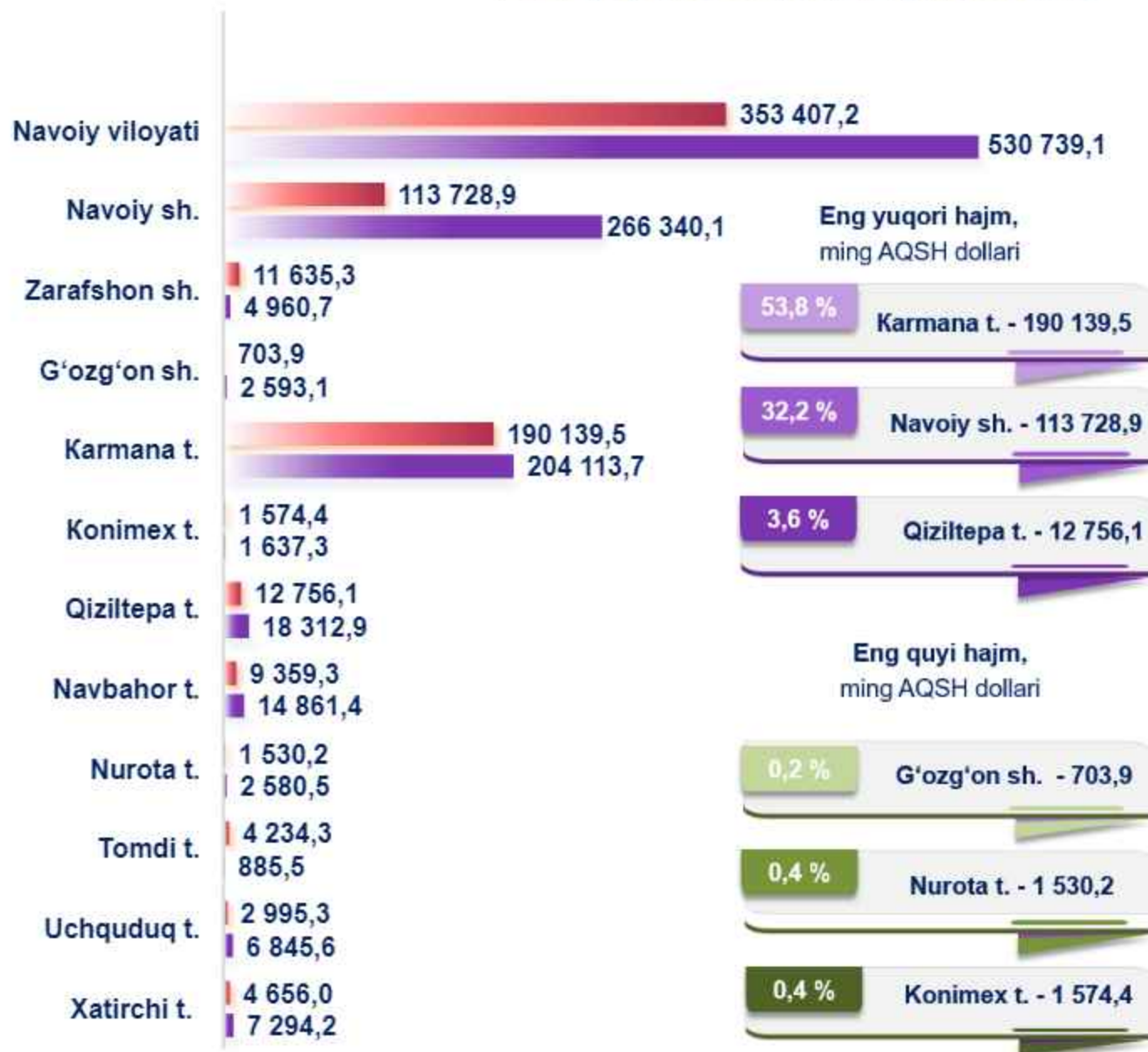
NAVOIY VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-sentabr)

Davlatlar	Ming AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da	Umumiy hajmdagi o'rni
	2023 y.	2024 y.		
Xitoy	137 270,7	118 090,0	86,0	1
Rossiya Federatsiyasi	121 990,7	74 383,6	61,0	2
Qozog'iston	37 931,8	34 323,4	90,5	3
Turkiya	22 419,5	20 912,7	93,3	4
Yaponiya	42 343,3	19 445,4	45,9	5
Germaniya	20 931,8	17 172,5	82,0	6
AQSH	1 830,2	8 111,9	4,4 m.	7
Koreya Respublikasi	16 426,7	6 747,1	41,1	8
Buyuk Britaniya	8 802,6	6 520,6	74,1	9
Italiya	1 083,9	5 064,4	4,7 m.	10
Hindiston	8 109,0	4 444,9	54,8	11
Eron	4 404,5	4 397,0	99,8	12
Chexiya	4 856,7	3 769,0	77,6	13
Belgiya	1 890,6	2 890,9	152,9	14
Litva	13 903,0	2 374,0	17,1	15
Shveysariya	982,8	2 156,5	2,2 m.	16
Turkmaniston	847,9	1 944,1	2,3 m.	17
Fransiya	4 692,2	1 771,6	37,8	18
Polsha	2 723,9	1 705,0	62,6	19
Latviya	45 952,0	1 584,5	3,4	20

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH doll.)

2023- y.

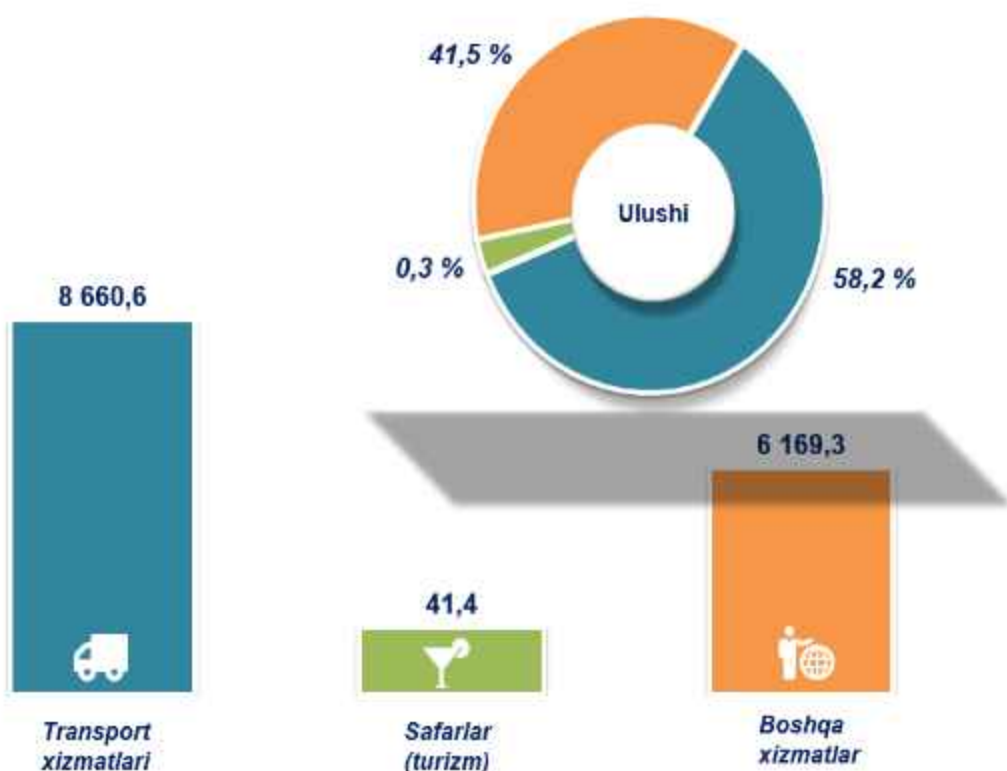
2024- y.

Viloyatning importi tarkibida eng yuqori ulushni Karmana tumani 53,8 % bilan 190 139,5 ming AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa G'ozg'on shahri 0,2 % bilan 703,9 ming AQSH dollarini tashkil etdi.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI

(2024- yil yanvar-sentabr, ming AQSH dollarida)

2024- yil yanvar-sentabr oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 14 871,3 ming AQSH dollarini yoki jami import hajmining 4,2 % ini tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan 92,0 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi transport xizmatlari (58,2 %), safarlar (turizm xizmatlari) (0,3 %) va boshqa xizmatlar (41,5 %) dan iborat bo'ldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2024- yil yanvar-sentabr oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi 81 841,7 ming AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 56,3 % ni tashkil etdi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi 23,2 % ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2024- yil yanvar-sentabr)

48 834,9 ming AQSH doll.
ulushi – 59,7 %

Rossiya

10 192,3 ming AQSH doll
ulushi – 12,5 %

Qozog'iston

10 032,4 ming AQSH doll
ulushi – 12,3 %

Xitoy Xalq
Respublikasi

3 050,5 ming AQSH doll.
ulushi – 3,7 %

Turkiya

1 644,0 ming AQSH
doll. ulushi – 2,0 %

Turkmaniston

2024- yil yanvar-sentabr oylarida sanoat mahsulotlari importi hajmining Navoiy viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi Rossiya 48 834,9 ming AQSH dollari (59,7 %), Qozog'iston 10 192,3 ming AQSH dollari (12,5 %) va Xitoy Xalq Respublikasi 10 032,4 ming AQSH dollari (12,3 %) kabi davlatlarga to'g'ri keldi.